

ØKONOMISKE PRINCIPPER A

1. årsprøve, 1. semester

Forelæsning #15

Ufuldkommen konkurrence: Monopol

Pensum: M&T kapitel 11

Hans Jørgen Whitta-Jacobsen

Google får gigantbøde for at udnytte monopol

Den gigantiske søgemaskine med mere har modtaget en bøde op ikke mindre end 18 milliarder kroner for at udnytte sin monopol-lignende status til egen vinding.

27. juni 2017 af Emil Maischnack Jensen #GOOGLE #NYHED

Ekstra strøm i en travl hverdag

2 nr. af Komputer for alle + Stone powerbank - KUN 59,50. Klik her >>

Don't be evil har været Googles motto siden år 2000.

Alligevel er EU ikke helt tilfredse med den måde internetgiganten opfører sig på, og det har ledt til at EU's konkurrencekommissær Magrethe Vestager, har stanget en bøde på ikke mindre en 18 milliarder kroner ud til Google sammen med et krav om, at de stopper med en ulovlig praksis.

Ratede egne services unaturligt højt

Sagen bunder i, at Google ifølge EU i sin søgemaskine har valgt at vægte sin egen prissammenligningstjeneste Google Shopping unaturligt højt i søgeresultaterne og samtidig nedprioriteret konkurrenterne.

Det må man ikke, når man stort set har monopol.

Vælger Google ikke at ændre, hvordan de prioriterer egne tjenester i forhold til andres, risikerer de at blive idømt dagsbøder på fem procent af den daglige omsætning i Googles moderselskab Alphabet.

I dag - introduktion

- M&T kapitel 11: Markedsfejl i form af ufuldkommen konkurrence, her **monopol**: Marked med eneudbyder
- Nu ikke noget med offentlige goder, eksternaliteter ...
- På nogle markeder er der meget intens konkurrence; det kan være rimelig approksimation, at de fungerer a la FKK
- På andre markeder er der udbydere med dominerende markedsposition, som må have indflydelse på pris
- Empiri siger: Ofte er $P > MC$. Så ... ?
- **Fuldkommen konkurrence**: Alle er pristagere
- **Ufuldkommen konkurrence**: Nogle har indflydelse på prisen
- **Monopol**: Kun én udbyder og denne styrer prisen/mængden

I dag - introduktion

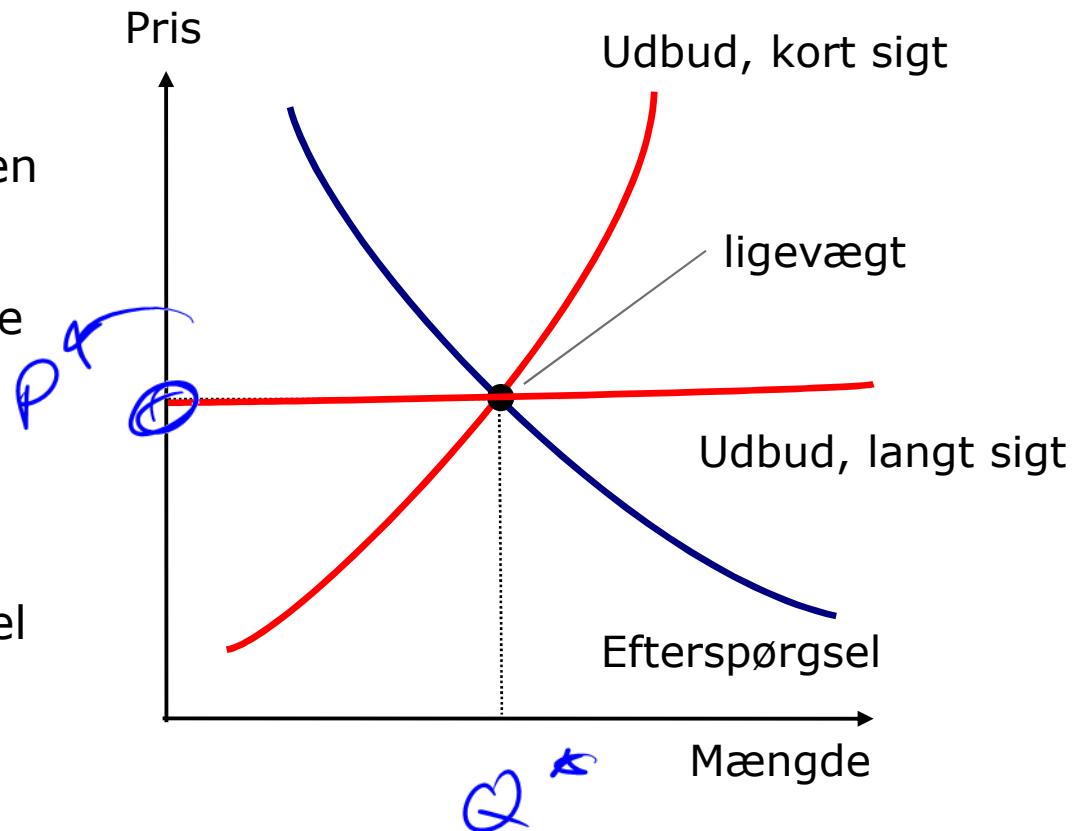
Det kommer vi ind på:

1. Effekter af monopol: *Givet at der kun er og kun kan være én udbyder, hvordan bliver markedsudfaldet?*
 - Der bliver inefficiens og overnormal profit!
2. Hvordan opstår og består monopoler, hvordan én udbyder?
 - Fx ved "naturligt monopol"!
 - Vigtigt punkt, for hvis der er overnormal profit og én udbyder, må noget holde nye udbydere væk, "adgangsbarrierer"
 - NB: Hvis der pt. er én udbyder, men denne konstant er truet af entry, er det ikke sikkert, denne udbyder vil have markedsmagt
3. Regulering af monopoler
4. Prisdiskriminering

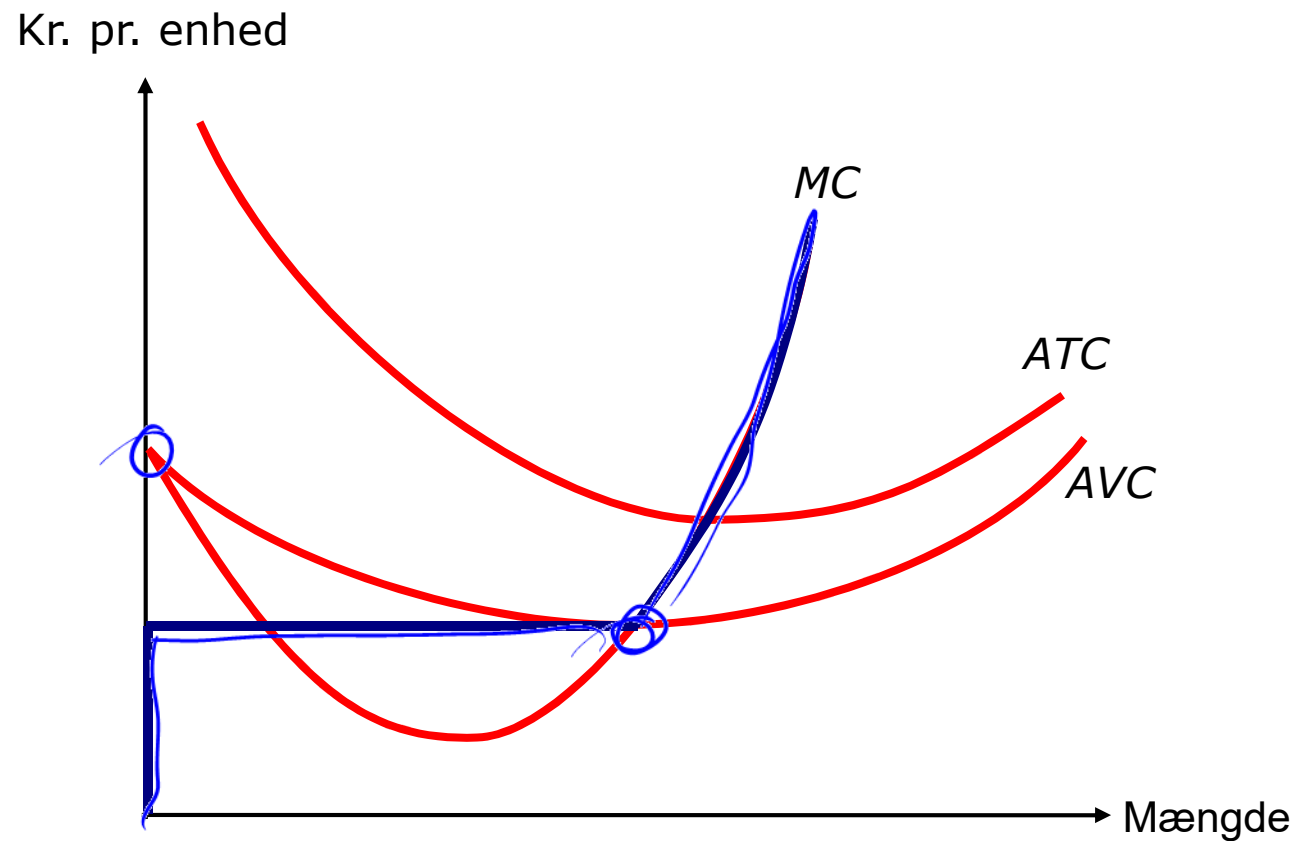
Recap: FKK-markedet

- Hidtil:
- Kompetitivt marked = marked med fuldkommen konkurrence, FKK
- Alle aktører er pristagere
- => udbudskurve og efterspørgselskurve
- Teori: Pris indstiller sig, så udbud = efterspørgsel

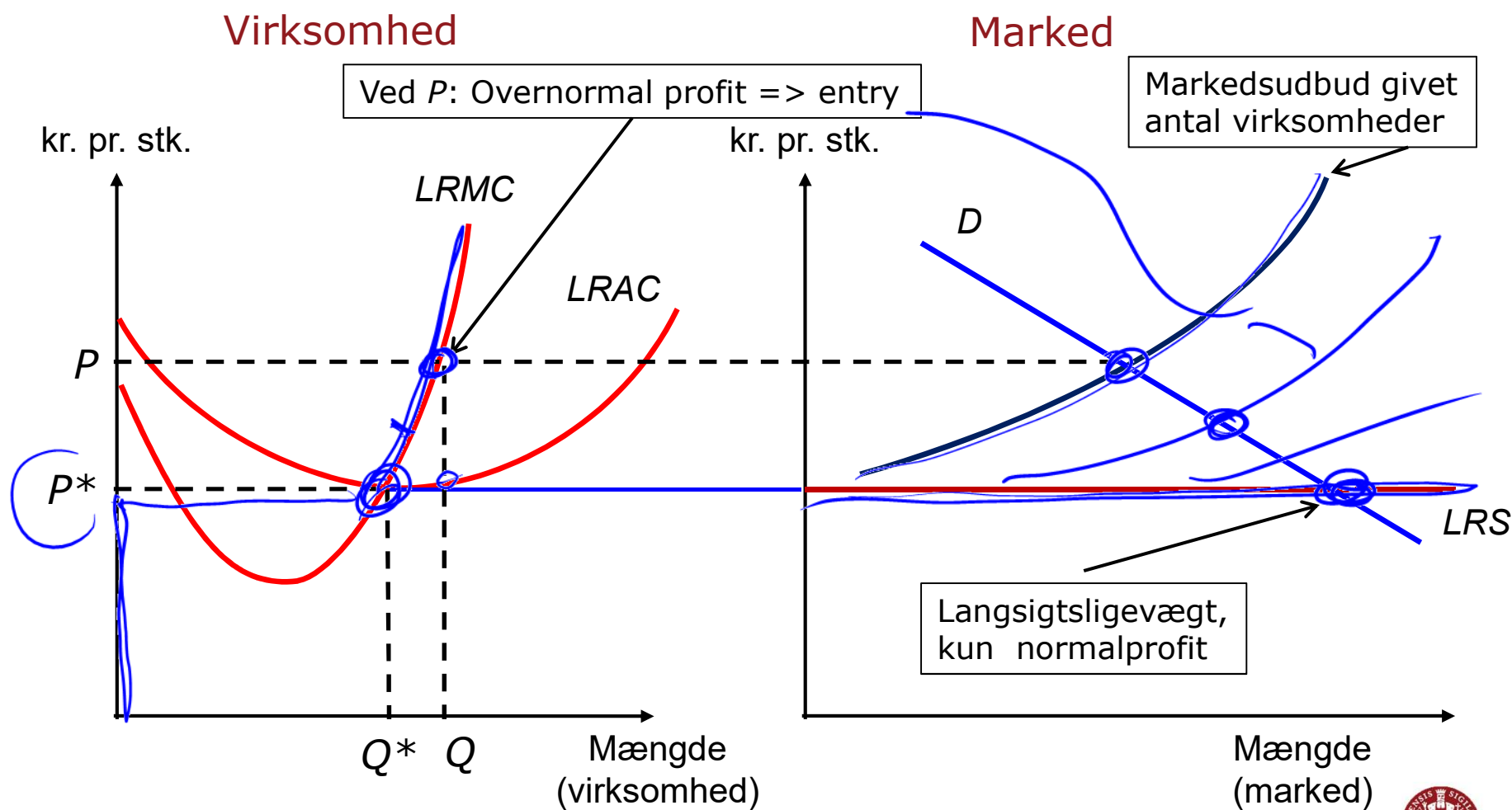

Recap: FKK-markedet, bag kortsigtet udbudskurve

Den enkelte virksomheds udbudskurve:

Recap: FKK-markedet, bag langsigtet udbudskurve

Monopol

- Men hvad hvis markedet ikke er kompetitivt?
- Hvis “adgangsbarrierer” gør, at der fx kun er én udbyder?
- Skal denne udbyder agere på samme måde som en udbyder på et FKK-marked?
- Er markedet stadig efficient?

Monopol

- **Monopol**: Marked med én sælger, monopolisten, af et produkt uden tætte substitutter
- Forudsætning for monopol:
- **Adgangsbarrierer**: Noget der forhindrer entry - den fundamentale årsag til at monopoler kan opstå og bestå
- Dvs., monopolet producerer et gode som ikke kan produceres eller kopieres af andre – kan skyldes:
 - Ejerskab af nødvendig naturressource, arealer, talent
 - Offentligt skabte monopoler, privilegium, patentrettigheder
 - Naturlige monopoler, jf. kap. 8, Storebæltsbroen, forsyningsvirksomhed, skinnetrafik, ny medicin ...
 - (To sidstnævnte er ofte relaterede)

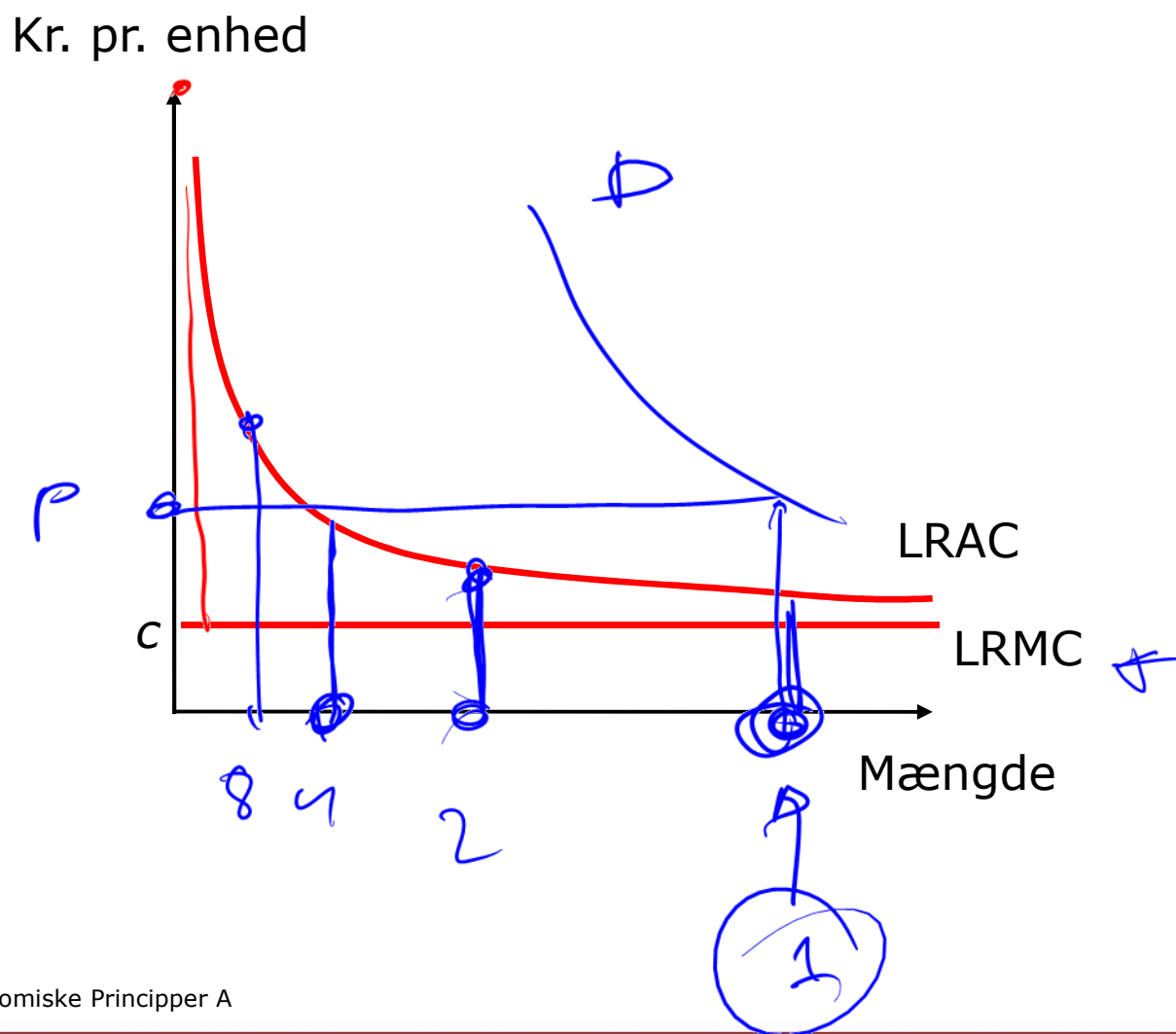
Naturligt monopol

- **Naturligt monopol:** Et monopol som opstår, fordi én virksomhed kan producere billigere til hele markedet, end to eller flere virksomheder ville kunne
- Typisk ved stor "quasifast" etableringsomkostning (til konstruktion / udvikling) og lave grænseomkostninger
- Eksempler: Microsoft-produkter, ny medicin, passager af Storebæltsbro; jf. ikke-rivaliserende, ekskluderbare goder
- Ved etableringsomkostning E og (lille) stykomkostning c :
 - For $Q = 0$: $LRC(Q) = LRAC(Q) = 0$
 - For $Q > 0$: $LRC(Q) = E + cQ \Rightarrow LRAC(Q) = E/Q + c$
 - Omkostningsbilledet på langt sigt næste slide
- Pres for monopol både fordi det er samfundsmæssigt hensigtsmæssigt og fra konkurrence om markedet

$$E/Q + c$$

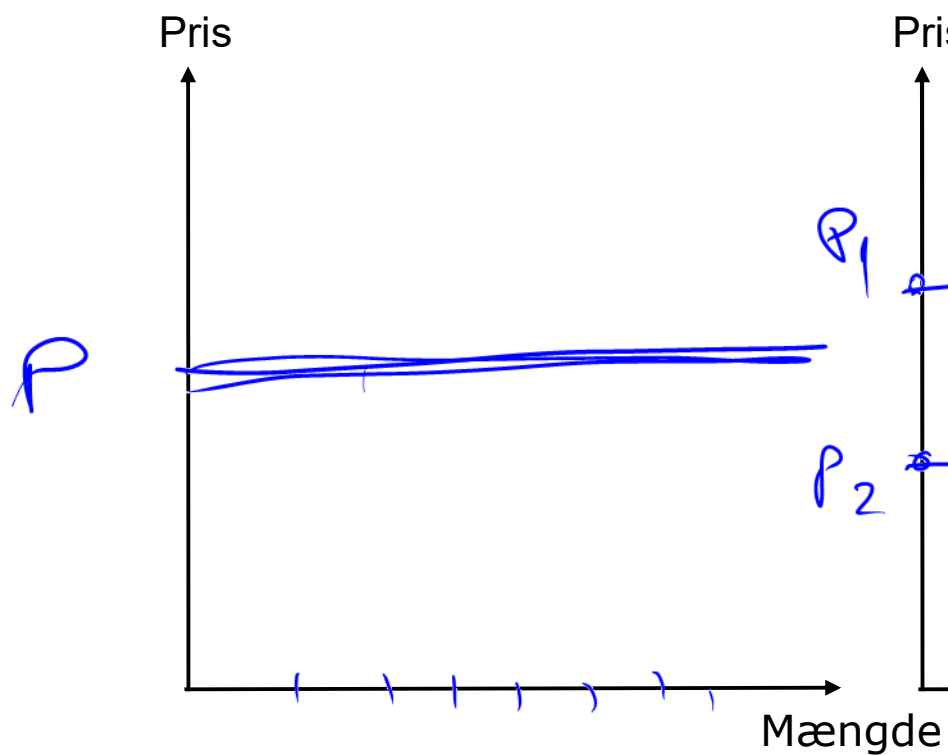

Naturligt monopol

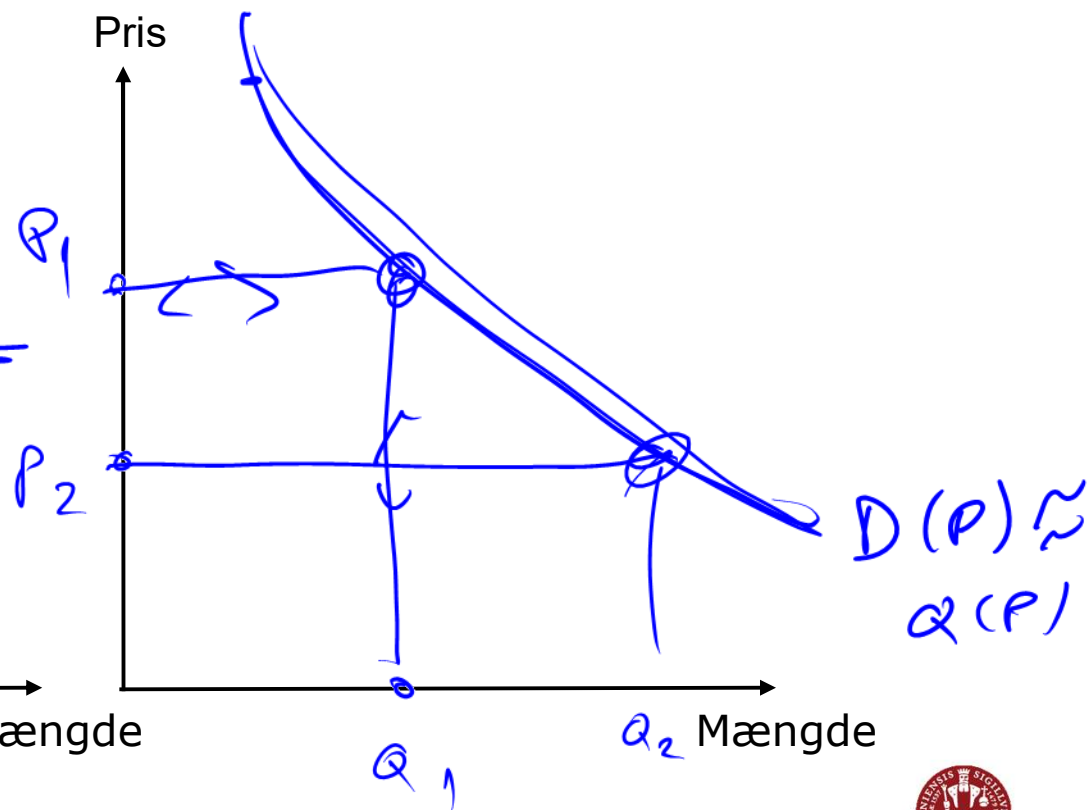

Monopol vs. fuldkommen konkurrence

FKK-virksomheds afsætningskurve

Monopolists afsætningskurve

Monopol vs. fuldkommen konkurrence

- Forskellen ligger på omsætnings/indtægts-siden; principielt kan de have samme omkostningsbillede
- Efterspørgselskurven er faldende (the law of demand) ...
- ... men for FKK-virksomheden er prisen udefra givet, fordi den kun leverer en uendelig lille del af afsætningen
- ... mens monopolisten "betjener" hele efterspørgselskurven og derfor ser sammenhængen mellem pris og mængde
- FKK-virksomhed pristager, monopolist prissætter
- FKK-virksomheds afsætningskurve er vandret, monopolists afsætningskurve er aftagende

Recap: Omsætnings/indtægts-begreber

- Virksomhedens totale omsætning/indtægter: De samlede indtægter ved salg af output:

$$TR(Q) = P(Q) \cdot Q$$

hvor Q er output og P prisen og ved FKK, $P(Q) = P$

- Gennemsnitlig omsætning: Total omsætning divideret med antal enheder af output solgt:

$$AR(Q) = TR(Q)/Q$$

- Grænseomsætning/marginalindtægt: Ændring i total omsætning ved salg af én enhed yderligere:

$$MR(Q) = dTR(Q)/dQ = TR'(Q)$$

Monopolistens omsætningsside: Eksempel

P	$Q = D(P)$	$TR = P \cdot Q$	AR	MR	
15	0	0	—		$AR(Q) =$
14	1	14	14	14	$P(Q)$
13	2	26	13	12	$MR(Q)$
12	3	36	12	10	$< AR(Q)$
11	4	44	11	8	$= P(Q)$
10	5	50	10	6	$FOR Q > 0$

Monopolistens omsætningsside: Matematisk

- Totale omsætning:

$$TR(Q) = P(Q) \cdot Q$$

- Gennemsnitlig omsætning:

$$AR(Q) = TR(Q)/Q = \underline{P(Q)}$$

- Altså: Gennemsnitsomsætning = pris, ligesom ved FKK
- Grænseomsætning/marginalindtægt:

$$MR(Q) = TR'(Q) = \underline{P(Q) + P'(Q) \cdot Q}$$

- For $Q > 0$ er $MR(Q) < P(Q)$, for $Q \rightarrow 0$ vil $MR(Q) \rightarrow \underline{P(Q)}$
- Altså: Grænseomsætning $<$ pris ($Q > 0$), forskelligt fra FKK

Monopolistens omsætningsside: Fortolkning

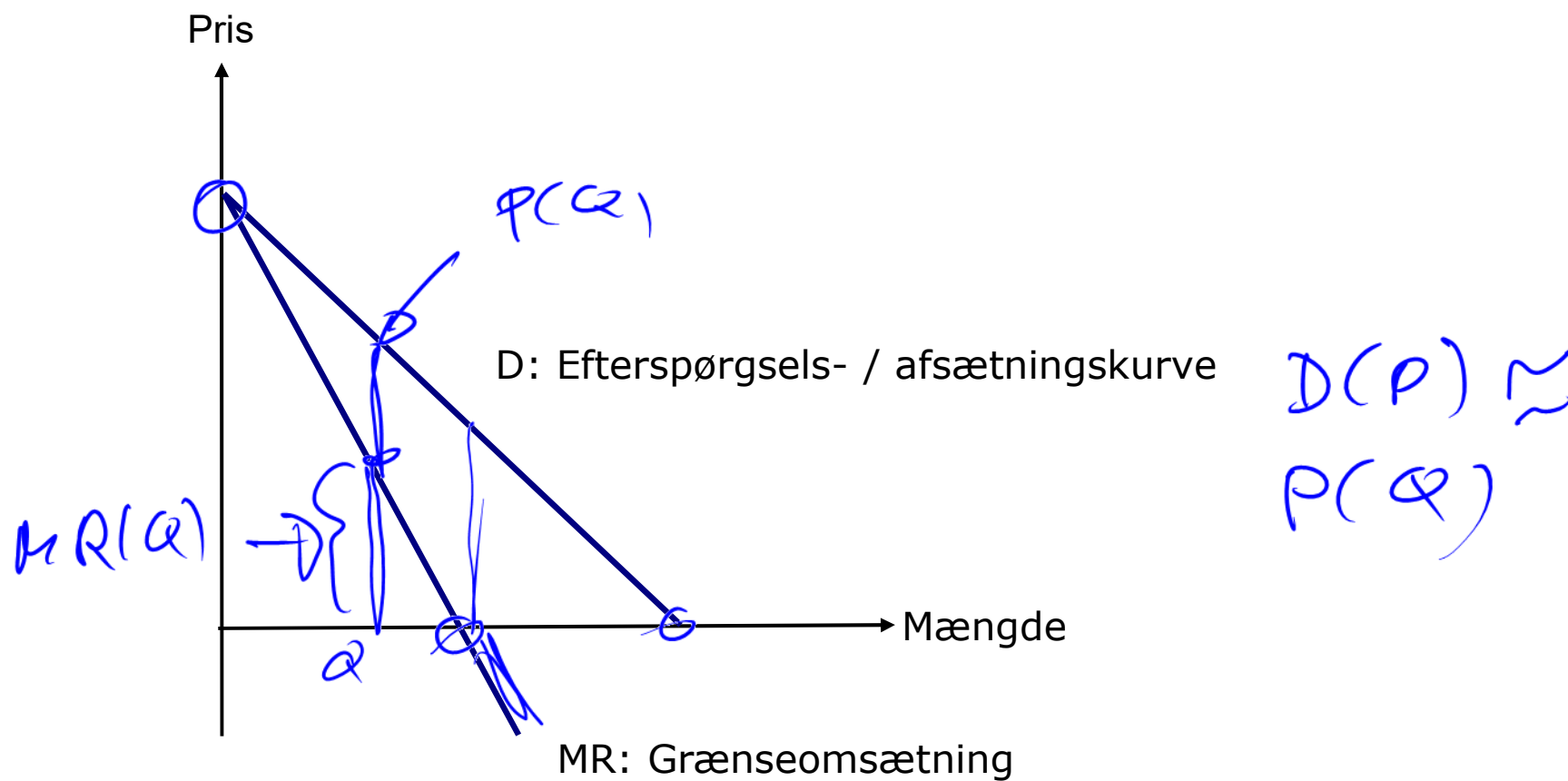
- Fortolkning af $MR(Q) = P(Q) + P'(Q) \cdot Q < P(Q)$:
- Når monopolisten øger sin produktion med én enhed, påvirkes omsætningen på en måde, vi kan dele op i to:
 - én ekstra enhed solgt til prisen giver i sig selv stigning i omsætning på prisen, det var $P(Q)$, men samtidig ...
 - ... én ekstra solgt enhed giver lavere pris og dermed lavere omsætning på alle de enheder, der blev solgt i forvejen, det var $P'(Q) \cdot Q$
- Bemærk: Under FKK er den anden effekt der ikke, da virksamheden er pristager. Herved $MR(Q) = P$ under FKK

$Q > 0$

}

Efterspørgsel og grænseomsætning for monopolist

Efterspørgsel og grænseomsætning for monopolist med lineær efterspørgsel

- Hvis fx efterspørgsels- / afsætningskurven er lineær:

$$Q = a - bP$$

- Så er den inverse afsætningskurve:

$$P(Q) = \frac{a}{b} - \frac{1}{b}Q$$

- Så er totalomsætningskurven:

$$TR(Q) = P(Q)Q = \frac{a}{b}Q - \frac{1}{b}Q^2$$

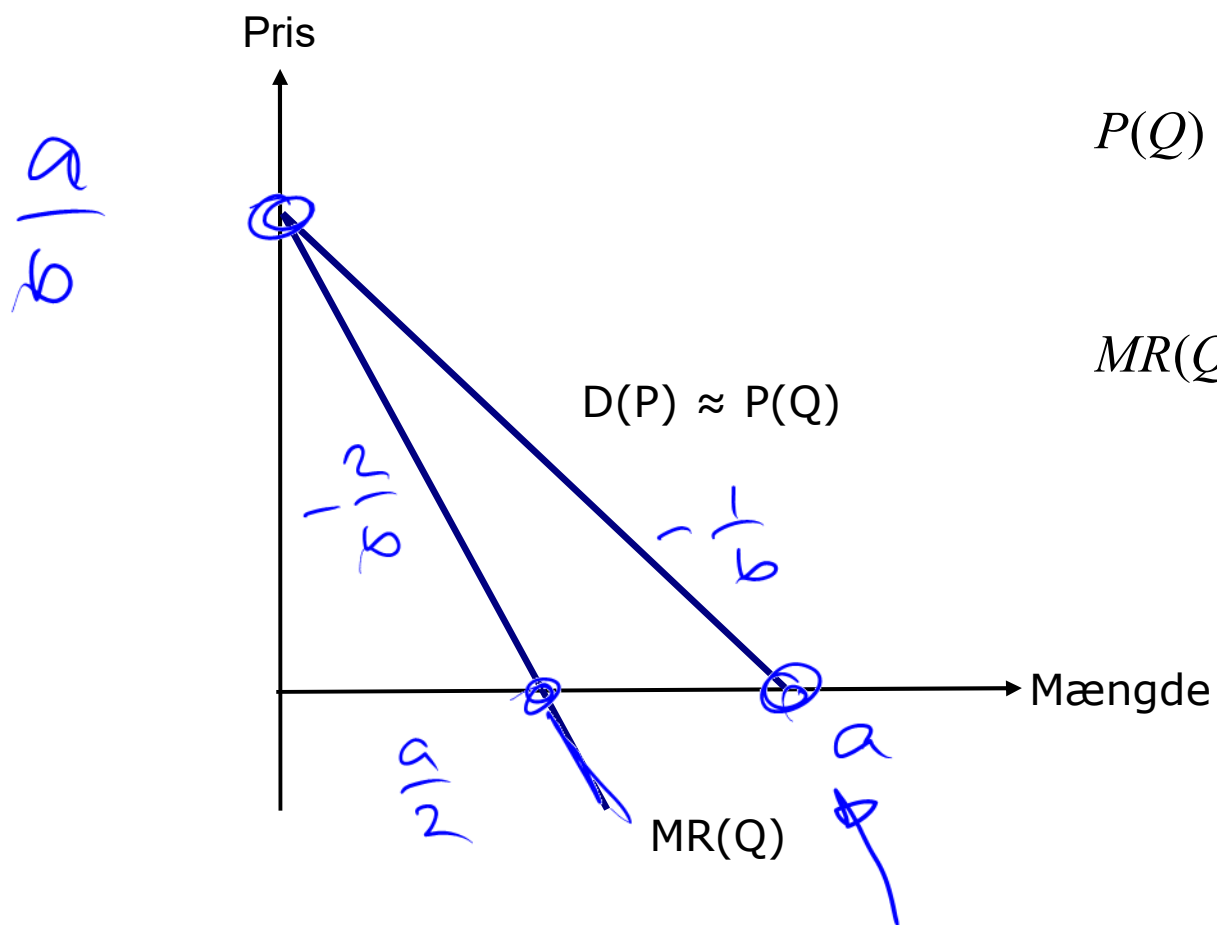
- Og så er grænseomsætningskurven:

$$MR(Q) = TR'(Q) = \frac{a}{b} - \frac{2}{b}Q$$

SML

Efterspørgsel og grænseomsætning for monopolist med lineær efterspørgsel

$$P(Q) = \frac{a}{b} - \frac{1}{b}Q \quad \text{og}$$

$$MR(Q) = \frac{a}{b} - \frac{2}{b}Q$$

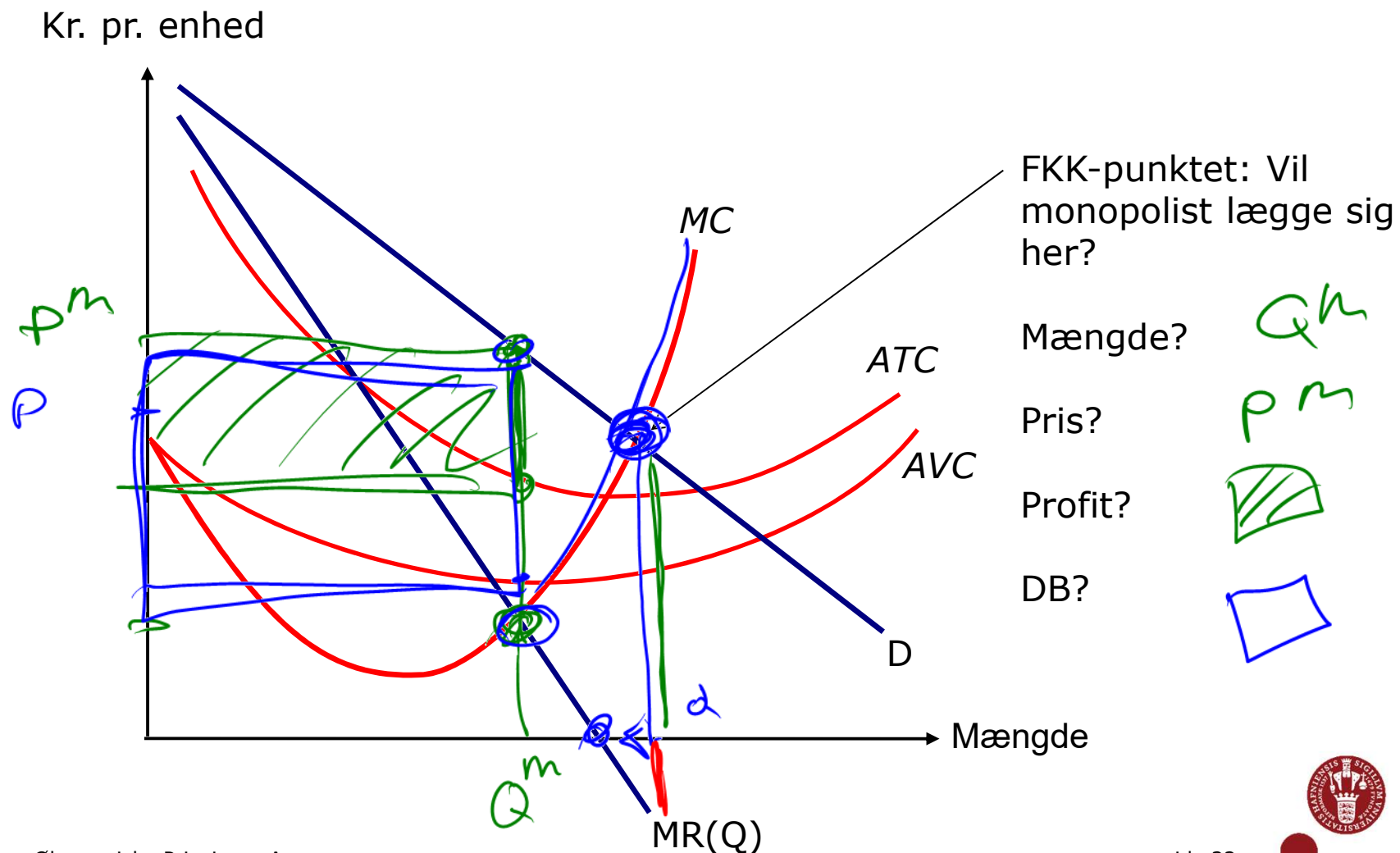
Profitmaksimering: Eksempel

(KORT SIGT)

P	$Q=D(P)$	TR	AR	MR	MC	AVC	VC	Dæknings- bidrag
15	0	0	----			----	0	0
				14	7			7
14	1	14	14			7	7	
				12	9			
13	2	26	13			8	16	10
				10	11			
12	3	36	12			9	27	9
				8	13			
11	4	44	11			10	40	4
				6	15			
10	5	50	10			11	55	-5

Profitmaksimering: Grafisk (kort sigt)

Profitmaksimering: Matematisk (kort sigt)

- Profit:

$$\pi(Q) = TR(Q) - TC(Q) = TR(Q) - VC(Q) - FC$$

- Førsteordensbetingelse for maksimering af π :

$$\pi'(Q) = TR'(Q) - TC'(Q) = TR'(Q) - VC'(Q) = 0 \Leftrightarrow$$

$$MR(Q) = MC(Q)$$

- Andenordensbetingelse: $MR'(Q) < MC'(Q)$

Profitmaksimering: Matematisk (lineær efterspørgsel)

- Med lineær efterspørgselskurve, $Q = a - bP$, havde vi:

$$P(Q) = \frac{a}{b} - \frac{1}{b}Q \quad \text{og} \quad MR(Q) = \frac{a}{b} - \frac{2}{b}Q \quad \angle P(Q)$$

- Antag konstant stykomkostning, $MC(Q) = c$ og $a/b > c$

- Monopollikevægt:** $MR(Q) = MC(Q) \Leftrightarrow$

$$\frac{a}{b} - \frac{2}{b}Q = c \Rightarrow Q^m = \frac{a - bc}{2}, \quad P^m = \frac{1}{2} \frac{a}{b} + \frac{1}{2}c$$

- Kompetitiv likevægt:** $P(Q) = MC(Q) \Leftrightarrow$

$$\frac{a}{b} - \frac{1}{b}Q = c \Rightarrow Q^c = a - bc, \quad P^c = c$$

- Altså:

$$Q^m < Q^c \quad \text{og} \quad P^m > P^c \quad \text{og} \quad \pi^m > \pi^c$$

Sammenligning af monopol og FKK-virksomhed

- “Alt andet lige”-sammenligning, dvs. samme marked, herunder at monopolist har MC-kurve = vandret sum af FKK-virksomheders
- Størrelse af pris, mængde og profit:
 - Monopol giver højere pris og lavere mængde
 - Monopolisten har større profit end sum af FKK-virksomheder
- Betingelse for at stoppe produktionen, kort sigt:
 - $P < \min(\text{AVC})$, dvs. samme for monopol og FKK-virksomhed
- Udbudskurve:
 - Findes ikke for monopol! *Monopolist er prissætter*. Valg af pris og mængde afhænger af efterspørgselskurven

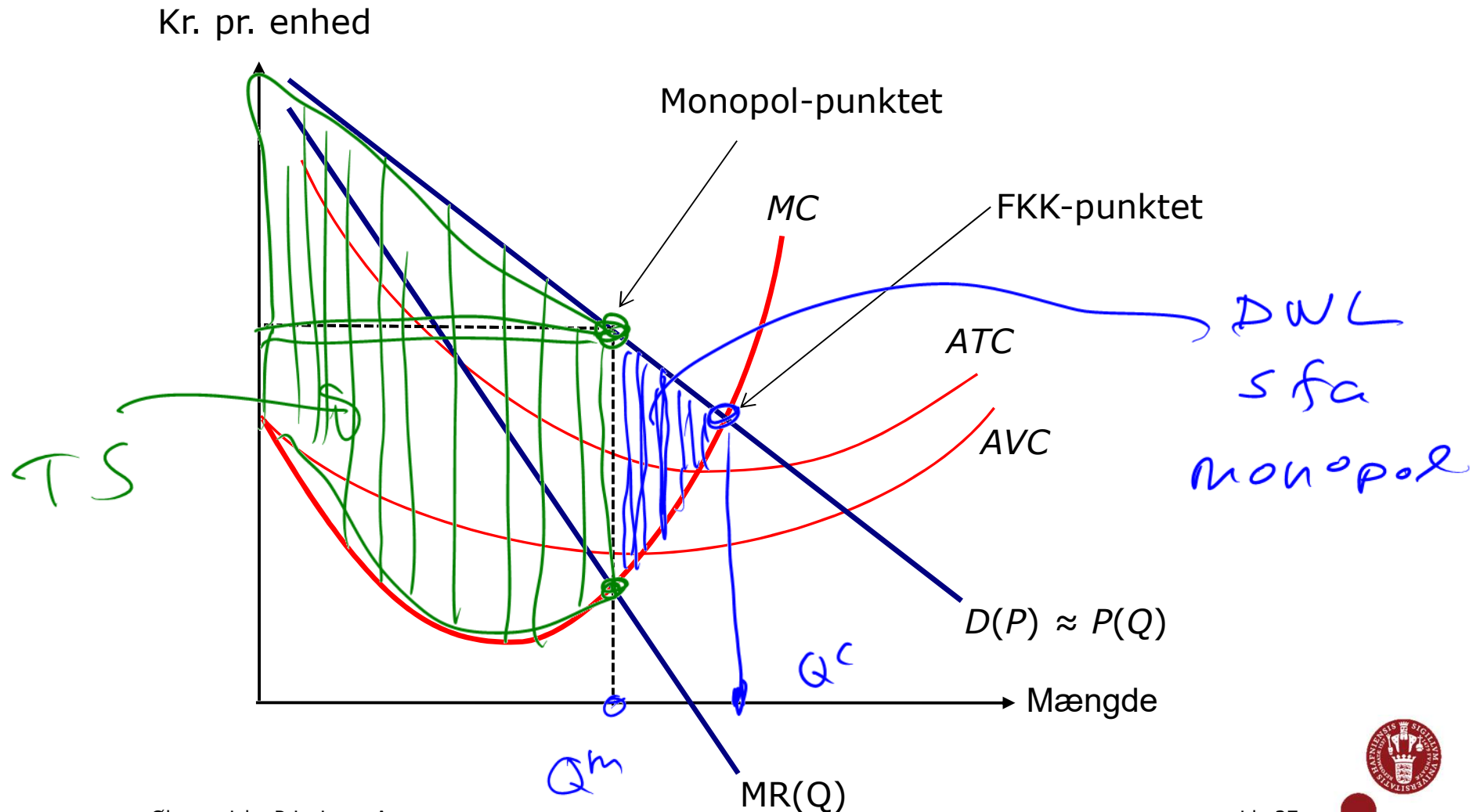

Monopolisten vil aldrig producere et sted hvor efterspørgslen er uelastisk

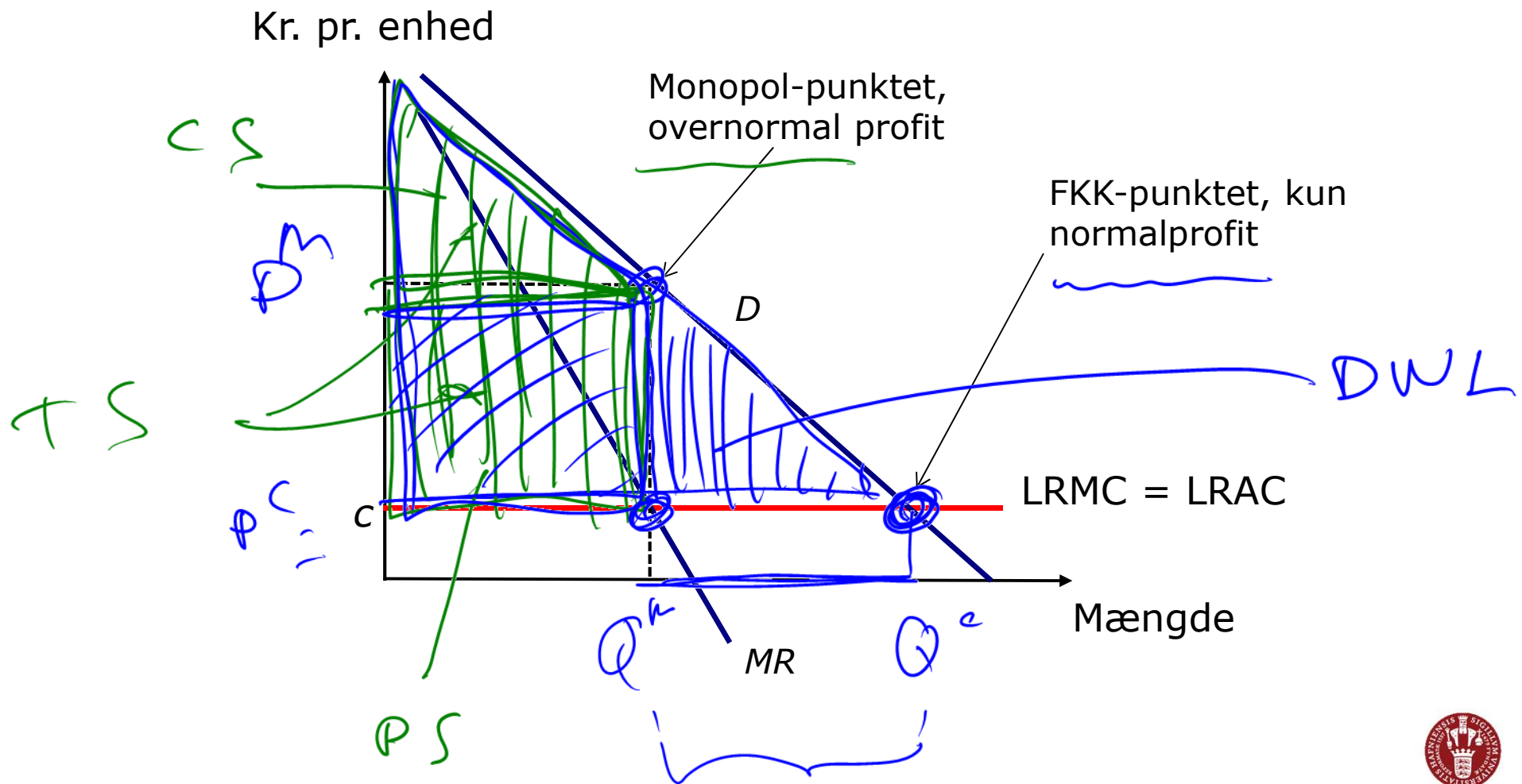
- Uelastisk efterspørgsel: Stigning i pris på 1 pct. giver mængdefald på mindre end 1 pct.
- En forøgelse af prisen vil med uelastisk efterspørgsel give:
 - Større omsætning (jf. også kap. 3)
 - Lavere omkostninger pga. reduceret produktion
 - Dermed større profit
 - Derfor kan udgangspunktet ikke være optimalt
- Bemærk: Højere pris giver større omsætning \Leftrightarrow MR er negativ, altså $MR < 0 \Leftrightarrow$ elasticitet < 1

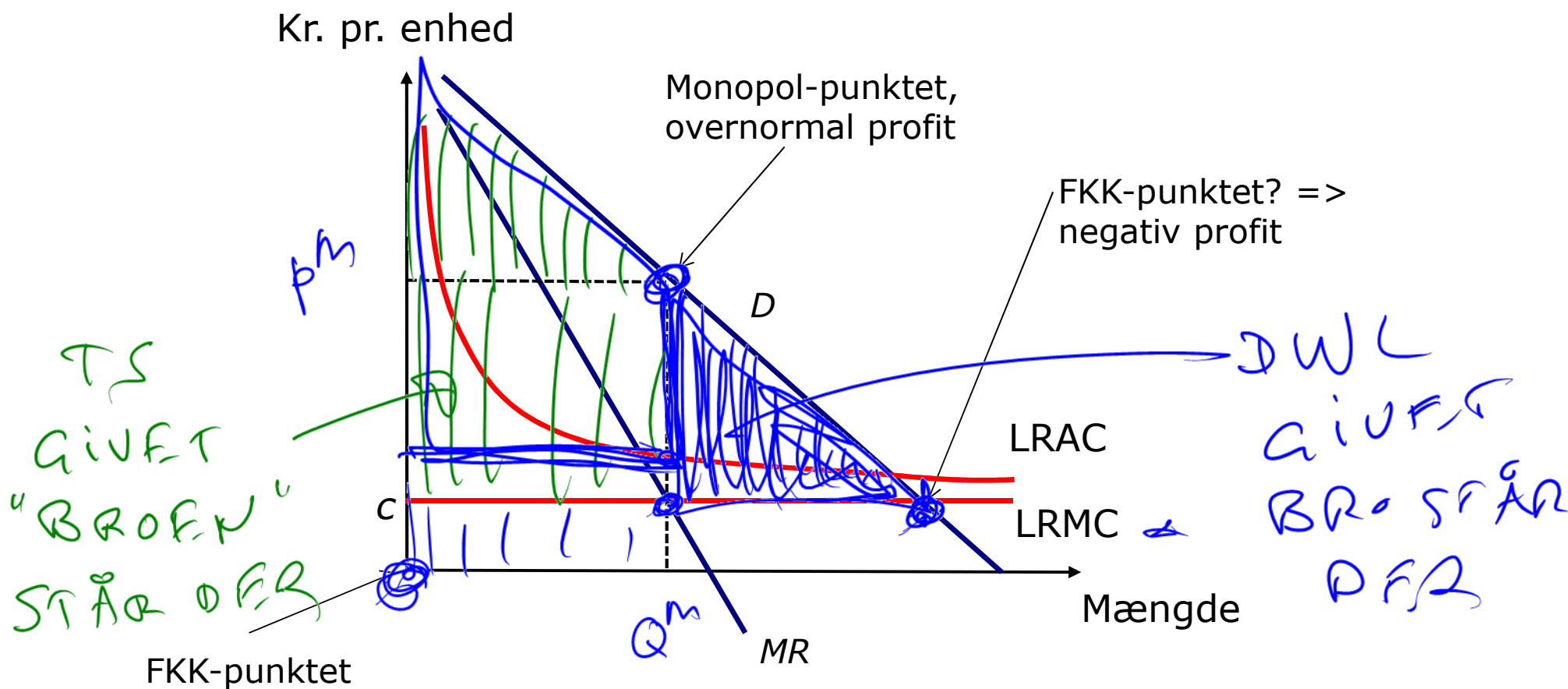
Velfærdskostningen ved monopol, kort sigt

Velfærdsmkostningen ved monopol, langt sigt og konstant skalaafkast (ej naturligt monopol)

Velfærdsmkostningen ved monopol, langt sigt og naturligt monopol (aftagende LRAC)

Velfærdsmkostninger ved monopol

- Dødvægtstab ved monopol!
- *Tabet ligger i de ikke-producerede enheder:*
- Der er kunder med betalingsvillighed P , som er større end MC eller $LRMC$, som ikke kommer til at købe
- En samfundsplanlægger kan derfor i princippet stille alle bedre ved at beordre større produktion
- Hvorfor sker det ikke i markedet? Det kan vel betale sig at sælge mere, hvis $P > MC$?
- Nej! For at sælge ekstra enhed skal monopolisten sætte prisen ned på *alle* enheder, hvorved han kan miste profit
- Men: Ved "naturligt monopol" kan monopol være "bedre" end FKK

Velfærdsmkostninger ved monopol

- *Tabet ligger ikke i den overnormale profit i sig selv*
- Men: En række negative effekter af monopol udover selve dødvægtstabet muliggøres til dels af monopolprofitten:
 - Ineffektiv ledelse, produktion, omkostningsstyring ... hvor konkurrence skaber pres for effektivitet
 - Ringe virksomhedsdynamik ... hvor konkurrence sikrer at mindre produktive virksomheder dør og mere produktive vinder frem
 - Ressourcer spildes på at fastholde monopolet (lobbyisme)
- Dertil kan monopoler have *uønskede fordelingsvirkninger*, da få monopolister får meget stor del af "kagen" på bekostning af mange forbrugere

X-inefficiency

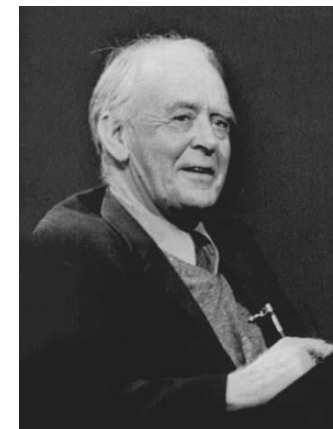
"Monopoly is a great enemy to good management"

Adam Smith, An Inquiry into the Nature and Causes of the Wealth of Nations, 1776

"The best of all monopoly profits is a quiet life"

John Hicks, 1904-89, Nobelpristager 1972

Offentlig indgriben

- Konkurrencelovgivning + vagthund til at overvåge:
 - Konkurrencelovgivning
 - DK: Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen, Konkurrencerådet
 - Forbud mod misbrug af dominerende stilling
 - Forbud mod karteldannelse, (skjulte) pris- og mængdeaftaler osv.
 - Fusionskontrol
 - Prisregulering ved naturlige monopoler: Fx prisloft eller påbud om “marginal cost pricing” eller “lavest mulig pris med profit > 0 ”
- Offentlig virksomhed ved mange naturlige monopoler:
 - Offentlige veje og broer, Banedanmark, forsyningselskaber osv.

Karteller

Nogle kartofler kommer aldrig videre end marken. De bliver bevidst op.

Foto: Ann-Sophie Holm

Skrevet af: [Laurits Nansen](#)

Ekspert: Kartoffelavlere presser prisen ulovligt op

12. okt. 2009 06.52 Penge Opdat.: 12. okt. 2009 11.06

En række danske kartoffelavlere kan risikere store bøder, fordi de har brugt ulovlige metoder til at presse prisen på kartofler op med 10-15 procent.

Det vurderer Peter Vesterdorf, der er ekspert i konkurrenceret og tidligere har siddet i Konkurrencerådet.

Det er siden september lykkedes kartoffelavlerne at presse prisen 10-15 procent op på deres råvarer ved at gå sammen om at begrænse udbuddet - blandt andet ved at lade kartofler ligge i jorden. Det er sket på opfordring fra kartoffelavlernes formand Birger Jensen.

Kartoffelproducent-forening får bøde for at opfordre til prissamarbejde

Pressemeddelelse - 6. september 2011

Dansk Kartoffelproducent-forening er blevet dømt for at opfordre deres medlemmer til at benytte mindstepriser og til at lade kartofler blive i jorden for at begrænse udbuddet og dermed sikre en højere pris. Det er i strid med konkurrenceloven.

Retten i Kolding har idømt brancheforeningen en bøde på 500.000 kroner. Foreningens forhenværende formand er idømt en personlig bøde på 25.000 kroner.

I 2008 indskærpede Konkurrencestyrelsen overfor Dansk Kartoffelproducent-forening, at de ikke måtte tilskynde deres medlemmer til at samordne priser. Konkurrencestyrelsen foretog sig dog ikke yderligere i sagen, da foreningen underskrev en erklæring, om at de ville overholde konkurrenceloven.

Den konkrete sag startede i september 2009, hvor Dansk Kartoffelproducent-forening holdt stormøde i Grindsted. Her blev foreningens medlemmer opfordret til at hæve prisen på spisekartofler og samtidig begrænse udbuddet. Det skulle ske ved at lade dele af produktionen blive i jorden.

Nogle dage senere gentog foreningens daværende formand opfordringen til foreningens medlemmer i et indslag i TV-Avisen.

Danske bankkunder snydt for millioner

BANKKARTEL. Syv lokalbanker har i overraskende grad samarbejdet om priser og markedsandele. Det har kostet alle vestsjællandske bankkunder millioner af kroner. Bankerne står til politianmeldelse af Konkurrencerådet, men deres advokat afviser, at de har overtrådt loven.

Af Søren Krogsgaard og Laurits Harner Lassen

Bankdirektørerne i syv østdanske banker gav i 2004 hinanden hånden på ikke at åbne filialer i samme byer eller opsøge hinandens kunder. Sådan undgik de alt for meget konkurrence. Prisen betaler kunderne den dag i dag.

»Det er et ægte kartel, og de har snydt deres kunder,« siger Konkurrencestyrelsens direktør Agnete Gersing.

Konkurrencerådet slog i går fast, at de syv banker, Møns Bank, Lokalbanken i Nordsjælland, Skælskør Bank, Løllands Bank, Vordingborg Bank, Totalbanken samt DiBa Bank overtrådte konkurrenceloven, da de delte markedet mellem sig og drøftede fortrolige oplysninger om bankernes pris- og gebyrpolitik.

Bankerne har, siden B.T. i fjor fik fat i en mail, der afslørede deres samarbejde, nægtet sig skyldige. De mener, at samarbejdet mellem mindre banker er uskadeligt og har anket sagen til Konkurrenceklagenævnet.

»Hvis bankernes markedsandele er minimale, kan det jo ikke få en skadelig virkning, og de syv banker har altså kun en markedsandel på omkring én procent,« siger de syv lokalbankers advokat, Gitte Holtso, fra advokatfirmaet Plesner.

Afgørelsen fra Konkurrencerådet afslører dog, at det formodede kartel er langt mere vidtrækkende end først antaget. Bankerne indgik i et

formelt samarbejde – kaldet lokalbanksamarbejdet – med faste bestyrelsesmøder mellem bankdirektørerne. Her nedskrev de blandt andet regler mod at etablere sig i hinandens hovedbyer og ikke opsøge hinandens kunder aktivt.

Markedet blev delt

»Vi undersøgte bankerne med en formodning om, at de koordinerer priser, men opdagede, at de deler markedet i mellem sig. Det havde vi ikke ventet,« siger Agnete Gersing.

Omfanget kommer også bag på Forbrugerrådets direktør, Rasmus Kjeldahl.

»Jeg er meget overrasket over, at bankerne ikke selv kan se, at et sådant samarbejde går langt videre, end hvad loven kan bære,« siger han.

Og kartellet med en samlet årlig omsætning på 1,2 mia. kr. i fjor virkede tilsyneladende efter hensigten. De syv banker har gennem højere priser og renter tjent op mod 200 mio. kr. mere i 2005 end gennemsnittet af lokalbanker på Fyn og Jylland, viser Konkurrencestyrelsens undersøgelse. Det er dog usikkert, hvor meget af bankernes overnaturlige overskud, der skyldes, at de har beskyttet sig mod konkurrence.

»Det er ikke entydigt, men vi er slet ikke i tvivl om, at kartellet har kostet kunderne,« siger Agnete Gersing.

Nød godt af frirum

Det er ikke kun kunderne i de syv banker, der betaler pri-

ser i form af for høje priser og dårlig service. Den manglende konkurrence i byer som Hillerød, Stege, Skælskør og Nakskov har givet højere priser i alle banker i området, mener Konkurrencestyrelsen.

»Lokalbanksamarbejdet har jo afskærmet de større banker i byen for effektiv konkurrence,« siger Agnete Gersing.

Den for bankkunderne

skræmmende tanke, støttes af Forbrugerrådet.

»Man kan have mistanke om, at andre banker i området end de syv involverede også har nydt godt af et frirum uden så meget konkurrence,« siger Forbrugerrådets direktør, Rasmus Kjeldahl.

Værst ser det ud for bankkunderne på Sydsjælland, Lolland og Falster, hvor fem af de syv banker er rigt repræsenteret. Her ligger et

tilfældigt udvalg af gebyrer generelt væsentlig højere end landsgennemsnittet. I flere tilfælde betaler bankkunderne over dobbelt så høje gebyrer, viser dokumenterne fra den ti måneder lange granskning af bankerne.

Bankernes advokat hæfter sig til gengæld ved, at Konkurrencestyrelsen ikke finder tegn på, at gebyrer og renter er ens hos lokalbankerne.

»Konkurrencerådets afgø-

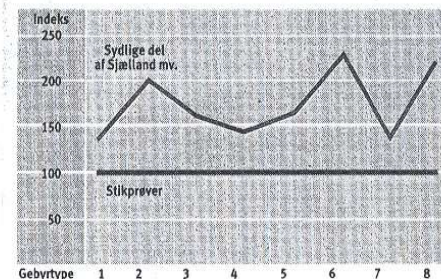
relse siger klart, at der ikke er fundet bevis for, at der er koordineret priser. Derfor er det misvisende, at Konkurrencestyrelsen skriver i en pressemeddelelse, at det er tilfældet. Jeg er uenig i Konkurrencerådets afgørelse, men jeg er endnu mere uenig med Konkurrencestyrelsens pressemeddelelse,« siger Gitte Holtso.

Konkurrencerådet pålægger bankerne at ophæve de-

Direktør i Konkurrencerådet Agnete Gersing på mødet i går. Her sammen med kontorchef Jacob Scahumburg-Müller.
Foto: Erik Refner

Højere gebyrer

De tolv banker på Sydsjælland, hvor fem af de kartelanklagte banker er repræsenteret, tager højere gebyrer end bankerne generelt. To af gebyrerne er dobbelt så høje, som stikprøven blandt 47 andre banker rundt omkring i landet.

Kilde: Konkurrencestyrelsens egen undersøgelse. Stikprøven består af 47 pengeinstitutter fra hele landet, og den sydlige del af Sjælland består af pengeinstitutterne er DiBa Bank, Skælskør Bank, Møns Bank, Vordingborg Bank, Løllands Bank, Sparekassen Lølland, Max Bank, Danske Bank, Jyske Bank, Nykredit Bank, Arbejdernes Landsbank og Nordia. Der er anvendt et simpelt gennemsnit.

res ulovlige aftale, men allerede kort efter afsløringen af bankernes samarbejde, fjernede bankerne det tre år gamle forbud mod at åbne filialer i »konkurrenternes« byer.

»Det er jo en tilståelsesagt. Det gør det jo kun så meget desto mere besynderligt, at bankerne fastholder deres uskyld,« siger Agnete Gersing. Bankernes advokat mener dog, at det var naturligt for bankerne at ændre aftalen.

»Man besluttede at ændre bestemmelsen, indtil der forelå en afklaring. Det er jo et oplagt juridisk råd i den situation,« siger Gitte Holtso.

Konkurrencestyrelsen vil politianmelde bankerne, hvis

ankesagen falder ud til styrelsens fordel. Dømmes de for en grov overtrædelse af konkurrenceloven risikerer de minimum en bøde på fem mio. kr. Bankkunder, der føler sig snydt, skal på egen hånd føre sag mod deres bank for at få kompensation fra kartellet.

»Civile søgsmål er selvfølgelig en fin måde at forstærke afgørelsens betydning,« siger Agnete Gersing.

lala@berlingske.dk
sokr@berlingske.dk

Prisloft for 2015

Vejledning om vand- og spildevandsselskabers prislofter for 2015

Opdateret marts 2014

Offentlig indgriben

Lavere prislofter skal gøre vandselskaber mere effektive

Pressemeddelelse - 17. oktober 2011

De mindst effektive af de største danske vandselskaber får næste år sænket deres prislofter med sammenlagt 334 millioner kroner. Det viser en opgørelse fra Forsyningssekretariatet. Reduktionen af prislofterne ansporer vandselskaberne til at fokusere på omkostninger og blive mere effektive.

Prislofter for vand- og spildevandsselskaber skal genbehandles

Pressemeddelelse - 1. juni 2012

Forsyningssekretariatet vil genbehandle sager om prislofter, som sekretariatet har fastsat for vand- og spildevandsselskaber i 2012. Det er en følge af, at Konkurrenceankenævnet har truffet afgørelse i 15 prøvesager.

Nævnets afgørelser kan få betydning for alle 326 vand- og spildevandsselskaber, som har fået fastsat prisloft af Forsyningssekretariatet for 2012. Sagerne vedrører hovedsageligt de individuelle og generelle effektiviseringskrav, som Forsyningssekretariatet fastsætter ved de årlige prisloftafgørelser for vand- og spildevandsselskaberne.

I samtlige 15 prøvesager hjemviser Konkurrenceankenævnet de individuelle effektiviseringskrav, som Forsyningssekretariatet har fastsat i prisloftafgørelser for 2012 til fornyet behandling.

KONKURRENCE- OG FORBRUGERSTYRELSE

Louis Poulsen accepterer bøde i konkurrencesag

14. september 2010

Louis Poulsen Lighting A/S (LP) har anerkendt, at de i fire tilfælde i perioden fra 2004-2009 har brudt Konkurrenceloven. LP har vedtaget en bøde på 1.300.000 kr. for overtrædelsen.

Statsadvokaten for Særlig Økonomisk Kriminalitet (SØK) rejste tiltale mod LP
skal ophøre med urrencestyrelsen. LP havde i perioden 2004-2009 i
 t forhandlere af deres produkter, at de ville
 ke priserne blev rettet ind efter LP's faste
 Konkurrencelovens forbud mod bindende

Konkurrencestyrelsen. LP havde i perioden 2004-2009 i alt forhandlere af deres produkter, at de ville sætte de priserne blev rettet ind efter LP's faste konkurrencelovens forbud mod bindende

Konkurrencelovens forbud mod bindende

Frit valg af tv-kanaler vil styrke konkurrencen

Pressemeddelelse - 3. november 2011

Konkurrencen på markedet for tv-kanaler er ikke effektiv. Det ville gavne konkurrencen på markedet og de danske tv-forbrugere, hvis alle distributører udbød tv-kanaler enkeltvis og ikke kun i samlede pakker. Der er dog ikke udsigt til, at markedet vil tilbyde muligheden selv. Det viser en ny analyse fra

Pressemeddelelse - 10. april 2012

Østre Landsret har idømt de to miljølaboratorier Milana A/S og Miljølaboratoriet I/S en bøde på 500.000 kr. for tilbudskoordinering i forbindelse med et udbud.

Direktörerna i de två riksbankerna är samtidigt blottatidsgäst av både en⁸ lön på 25 000

Opel Danmark betaler 8,25 millioner kroner i bøde

Pressemeddelelse - 08. november 2016

Opel Danmark A/S har vedtaget en bøde på 8,25 millioner kroner for en overtrædelse af konkurrenceloven. Virksomheden har instrueret sine forhandlere i at sælge brugte leasing-, udlæjnings- og demobiler til faste priser.

Direktør i Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen, Jakob Hald, siger:

”Opel Danmark har overtrådt konkurrencelovens forbud mod bindende videresalgspriser ved at fastsætte minimumspriser for salg af brugte leasing-, udlæjnings- og demobiler. Det er strafbart og til skade for forbrugerne. Men vi ser positivt på, at Opel Danmark selv har henvendt sig til myndighederne om sagen.”

Post Danmark misbrugte sin dominerende stilling - nu er afgørelsen endelig

Pressemeddelelse - 04. juli 2016

Post Danmark har hævet retssagen mod Konkurrencerådet om et rabatsystem for direct mail-breve. Konkurrencerådet afgjorde i 2009, at Post Danmark havde misbrugt sin dominerende stilling. Den afgørelse står nu ved magt.

Elsam krævede overpriser for el

Pressemeddelelse - 30. august 2016

Sø- og Handelsretten har netop afgjort, at Elsam – i dag en del af DONG Energy - brød konkurrenceloven ved at tage overpriser for elektricitet i Vestdanmark. Dermed er retten enig i Konkurrencerådets afgørelse af sagen fra 2007.

Direktør i Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen, Jakob Hald, siger:

”Sø- og Handelsretten har bekræftet, at Elsam - der i dag er en del af DONG Energy – misbrugte sin dominerende stilling ved at kræve urimeligt høje priser. Det er en alvorlig overtrædelse af konkurrenceloven. Forbrugere og virksomheder har i sidste ende betalt for meget for deres strøm i 2005 og 2006.”

”Vi er glade for, at vi nu ni år efter Konkurrencerådets afgørelse har fået Sø- og Handelsrettens ord for, at der forelå en overtrædelse af konkurrencereglerne.”

Konkurrencerådet politianmelder vejstribekonsortium

25. maj 2016

Konkurrencerådet har meldt virksomhederne LKF Vejmarkering og Eu-rostar Danmark til Statsadvokaten for Særlig Økonomisk og International Kriminalitet (SØIK) med henblik på at få en strafferetlig vurdering af sagen.

Konkurrencerådet styrker analyse af realkreditmarkedet

Pressemeddelelse - 18. marts 2016

Økonomiprofessorerne Hans Jørgen Whitta-Jacobsen og Claus Thustrup Kreiner bliver tilknyttet Konkurrencerådets analysearbejde – i første omgang analysen af konkurrencen på realkreditmarkedet.

Prisdiskriminering

Microsoft Office til
Hjemmet og Studiet
2010 Dansk

Bedste Pris: **kr 766**

Microsoft Office
Professional 2010
Dansk

Bedste Pris: **kr 4.275**

Flypriser fundet på Momondo torsdag d. 17. april 2014

Afgår: tirsdag 22. april 2014

SAS CPH 07:45 København 2t 00m DIREKTE 08:45 LHR London Economy

7.9 **3.650 DKK** Vælg

Detaljer +8 andre DTF travel 3.690 DKK Ticket.dk 3.666 DKK **RejseFeber 3.650 DKK**

Afgår: tirsdag 3. juni 2014

SAS CPH 07:45 København 2t 00m DIREKTE 08:45 LHR London Economy

9.7 **550 DKK** Vælg

Detaljer +9 andre DTF travel 590 DKK Ticket.dk 566 DKK **RejseFeber 550 DKK**

Økonomiske Principper 7

Side 40

Prisdiskriminering

- Antagelse hidtil: Fri arbitrage mellem forbrugerne gjorde, at monopolisten var nødt til at sætte samme pris for alle
- **Prisdiskriminering**: Den samme vare sælges til forskellige priser til forskellige kunder
- Giver mulighed for endnu større profit!
- Men det kræver, at man kan separere kunderne
- Dødvægtstabet kan både blive mindre og større
- Vil aldrig blive anvendt i et fuldkommen konkurrence marked. Hvorfor?

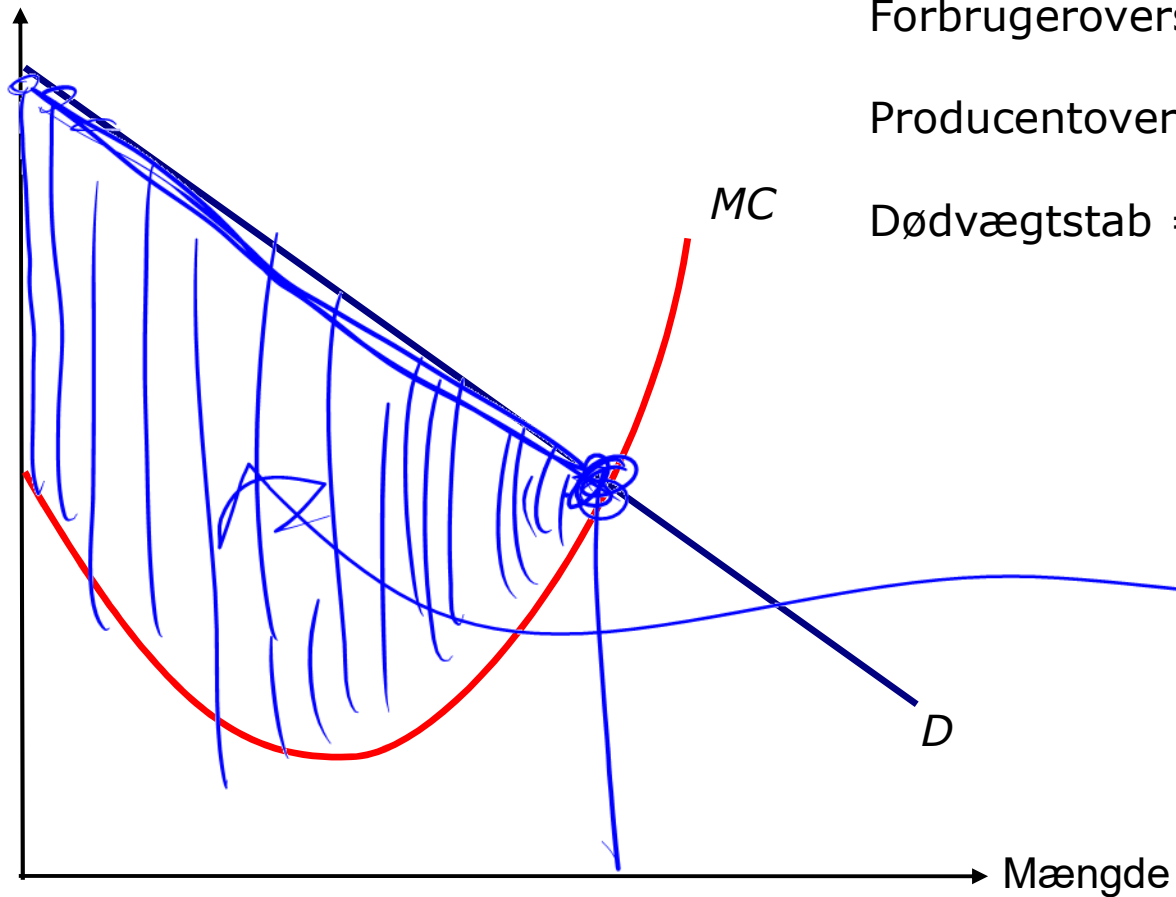
Prisdiskriminering

- **Perfekt, 1. grads-prisdiskriminering:** Hver kunde betaler lige præcis sin reservationspris (alle enheder sælges til højeste marginale betalingsvillighed, figur næste slide)
- Ikke noget dødvægtstab ved 1. grads-prisdiskriminering!
- 1. grads-prisdiskriminering umulig i praksis
- I praksis forsøger man at opdele folk i grupper efter betalingsvillighed, så arbitrage imellem dem er svær:
 - **Eksogene karakteristika, 3. grads prisdiskriminering:**
Studierabat, seniorrabat
 - **Selvselektion, 2. grads prisdiskriminering:**
Flybilletter, DSB Orange, Molslinjen, Scandlines
- Fælles idé: Sælg til folk med høj betalingsvillighed til høj pris og til folk med lav betalingsvillighed til lav pris

Perfekt prisdiskriminering

Kr. pr. enhed

Output = Q^c

Forbrugeroverskud = 0

Producentoverskud = 0

Dødvægtstab = 0

Opsummering, monopol

- Adgangsbarrierer kan skabe monopol
- Monopolist er ikke pristager; opfatter pris-mængde-smh.
- Monopolist kan øge profitten ift. FKK-udfaldet ved at begrænse mængden og hæve prisen
- Giver dødvægtstab; ved naturligt monopol er det dog ikke sikkert, at udfald med konkurrence ville være bedre
- Skaber ssv. stilstand og ulighed
- Regulering: Konkurrencepolitik og offentlig forsyning
- Ved prisdiskriminering endnu større profitmuligheder; men ikke sikkert det giver større tab af efficiens
- I har kun set én form for ufuldkommen konkurrence, men set de essentielle problemer ved manglende konkurrence

$$P > MC$$

X - ineff
aircp

